

**ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗΡΙΟ
ΜΕΤΑΛΛΕΥΤΙΚΩΝ
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ**

Τ.Θ. 5868, 63075 Ιερισσός Χαλκιδικής
web: <http://antigoldgreece.wordpress.com>
Επικοινωνία: Τόλης Παπαγεωργίου
Τηλ: 6973317816
E-mail: mkadoglou@gmail.com

ΑΝΑΦΟΡΑ – ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΑ

ΠΡΟΣ:

1. Εισαγγελία Εφετών Θεσσαλονίκης
2. Εισαγγελία Πλημμελειοδικών Χαλκιδικής
3. Εισαγγελέα Περιβάλλοντος Αρείου Πάγου
4. Υπουργείο Περιβάλλοντος Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής
Ειδική Υπηρεσία Περιβάλλοντος – ΕΥΠΕ
5. Υπουργείο Περιβάλλοντος Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής
Διεύθυνση Ε.Α.Ρ.Θ – Τμήμα Βιομηχανιών
6. Διεύθυνση Εποπτείας και Παρακολούθησης ΒΙ.ΠΕ. /Τομέας ΒΙ.ΠΕ. Σίνδου

ΣΥΝΗΜΜΕΝΑ:

1. Φωτογραφίες: (4) Ο χώρος προσωρινής αποθήκευσης του συμπυκνώματος πυριτών Ολυμπιάδας
2. Φωτογραφίες (4): Τα φορτηγά μεταφοράς των συμπυκνωμάτων κατά τη διέλευση τους από το Σταυρό
3. Φωτογραφίες: Η αποθήκη ορυκτών υλών στη ΒΙ.ΠΕ. Σίνδου.
4. Χάρτης με την διαδρομή των συμπυκνωμάτων Ολυμπιάδα-Θεσσαλονίκη

ΘΕΜΑ: “Τοξικά και επικίνδυνα συμπυκνώματα μετάλλων της εταιρείας HELLAS GOLD και η εφαρμογή της Οδηγίας SEVESO II και μέτρων ασφαλείας στη ΒΙ.ΠΕ. Σίνδου και στις Μεταλλευτικές Εγκαταστάσεις Στρατονίου και Ολυμπιάδας. Απώλεια φόρων από το Δημόσιο”

Ιερισσός, 12 Σεπτεμβρίου 2013

Α. ΑΠΟΘΗΚΗ ΟΡΥΚΤΩΝ ΥΛΩΝ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΤΗΣ HELLAS GOLD S.A. ΣΤΗ ΒΙ.ΠΕ.Θ. ΣΤΗ ΣΙΝΔΟ

Με την [απόφαση 120 Αριθ. Συνεδρίασης 19/16.10.2012](#) της ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ, ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΗΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ, δόθηκε ομόφωνη θετική γνωμοδότηση για την περιβαλλοντική αδειοδότηση της “μονάδας αποθήκευσης εμπορευμάτων και ορυκτών υλών” της εταιρείας **BALKAN LOGISTICS Ε.Π.Ε.** στη ΒΙ.ΠΕ. Θεσσαλονίκης στη Σίνδο. Η σχετική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων είχε διαβιβασθεί από τη Διεύθυνση ΕΑΡΘ/ΤΜΗΜΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΩΝ/ΥΠΕΚΑ με το ΑΠ. 212371/16.07.2012 έγγραφο.

Με την [απόφαση 212619/05.03.2013](#) του Υπουργού ΠΕΚΑ κ. Ευάγγελου Λιβιεράτου εγκρίθηκαν οι Περιβαλλοντικοί Όροι της εν λόγω αποθήκης η οποία κατατάσσεται στην Κατηγορία Α, Υποκατηγορία 1. **Υψηλή Όχληση: “Εγκαταστάσεις παντός είδους αποθήκευσης τοξικών και επικινδύνων ουσιών”** με αποθηκευτική ικανότητα μεγαλύτερη των 1.000 τόνων. Σύμφωνα με την Απόφαση Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων της αποθήκης, οι ορυκτές ύλες που θα αποθηκεύονται στην αποθήκη είναι οι εξής τρεις:

- ♣ Συμπύκνωμα πυριτών.
- ♣ Σφαλερίτης (θειούχος ψευδάργυρος – ZnS)
- ♣ Γαληνίτης (θειούχος μόλυβδος – PbS).

Η διαδικασία αποθήκευσης/διακίνησης ορυκτών υλών αποτελείται από τα εξής στάδια:

- ♣ Παραλαβή ορυκτών υλών (χύδην)
- ♣ Εκφόρτωση υλών εντός της αποθήκης
- ♣ Αποθήκευση ορυκτών υλών
- ♣ Μεταφόρτωση ορυκτών υλών σε container με τη χρήση φορτωτή εντός της αποθήκης
- ♣ Φόρτωση container σε φορτηγά οχήματα.

Σύμφωνα με την Απόφαση Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων:

“Η εγκατάσταση υπάγεται στο πεδίο εφαρμογής της 2003/105/ΕΚ “για τροποποίηση της Οδηγίας 96/82/ΕΚ του Συμβουλίου (Οδηγία SEVESO II) για την αντιμετώπιση των κινδύνων μεγάλων ατυχημάτων σχετιζομένων με επικίνδυνες ουσίες”.

“Η εταιρεία οφείλει να εφαρμόζει τα οριζόμενα στην [ΚΥΑ 12044/2007 \(ΦΕΚ 376 Β\)](#) “Καθορισμός μέτρων και όρων για την αντιμετώπιση κινδύνων από ατυχήματα μεγάλης έκτασης σε εγκαταστάσεις ή μονάδες, λόγω της ύπαρξης επικίνδυνων ουσιών, σε συμμόρφωση με τις διατάξεις της οδηγίας 2003/105/ΕΚ...”.

Βάσει της ΚΥΑ 12044/2007 (ΦΕΚ 376 Β), η επιχείρηση που εξυπηρετεί την προσωρινή αποθήκευση και τη μεταφόρτωση (η BALKAN LOGISTICS Ε.Π.Ε.) των επικίνδυνων ουσιών έχει τις εξής υποχρεώσεις που αποβλέπουν σε υψηλό επίπεδο προστασίας της ανθρώπινης υγείας, του φυσικού περιβάλλοντος και της ασφάλειας εντός και εκτός της μονάδας, ως και μέτρα για την αποφυγή του κινδύνου για την αντιμετώπιση ατυχήματος μεγάλης έκτασης (BAME):

- ♣ Κατά το άρθρο 6, να υποβάλει να υποβάλει “κοινοποίηση” στην αδειοδοτούσα αρχή,
- ♣ Κατά το άρθρο 7, να υποβάλει “πολιτική πρόληψης των μεγάλων ατυχημάτων”,
- ♣ Κατά το άρθρο 8, να υποβάλει “Μελέτη Ασφαλείας”,
- ♣ Κατά το άρθρο 9, να καταρτίσει “Σχέδια Έκτακτης Ανάγκης” και συγκεκριμένα:
 - “Εσωτερικό Σχέδιο Έκτακτης Ανάγκης” το οποίο συνυποβάλλεται στην αδειοδοτούσα αρχή μαζί

με την “Μελέτη Ασφαλείας” και

- Πριν από την έναρξη λειτουργίας της εγκατάστασης, να παρέχει στις αρμόδιες αρχές όλες τις αναγκαίες πληροφορίες για την κατάρτιση “Εξωτερικού Σχεδίου Αντιμετώπισης Τεχνολογικών Ατυχημάτων Μεγάλης Έκτασης” (Σ.Α.Τ.Α.Μ.Ε.). Για την εφαρμογή του εξωτερικού ΣΑΤΑΜΕ, αρμόδια είναι η Υπηρεσία Πολιτικής Προστασίας της οικείας Νομαρχίας.

Οι πληροφορίες του Παραρτήματος V του άρθρου 20 της ΚΥΑ πρέπει να βρίσκονται μόνιμα στη διάθεση του κοινού.

B. ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΟΤΗΤΑ ΣΥΜΠΥΚΝΩΜΑΤΩΝ ΟΡΥΚΤΩΝ ΥΛΩΝ ΤΗΣ HELLAS GOLD

Όπως αναφέρεται στην από 16.10.2012 απόφαση της ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ της ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ:

“Οι ορυκτές ύλες που θα αποθηκεύονται στην εν λόγω αποθήκη της ΒΙ.ΠΕ. Σίνδου (συμπύκνωμα πυριτών, συμπύκνωμα γαληνίτη, συμπύκνωμα σφαλερίτη) είναι προϊόντα των εξορυκτικών δραστηριοτήτων της Hellas Gold... Οι φυσικές ιδιότητες των υλικών καθώς και επιπλέον λεπτομέρειες παρατίθενται στο τέλος της παρούσας στα αντίστοιχα φύλλα MSDS (Material Safety Datasheet) της παραγωγού εταιρείας Hellas Gold A.E.”.

Από την περιγραφή αυτών των συμπυκνωμάτων που περιλαμβάνεται στο κείμενο της απόφασης της Μητροπολιτικής Επιτροπής Θεσσαλονίκης προκύπτει ότι η εταιρεία Hellas Gold **έχει αποκρύψει την αλήθεια σχετικά με την επικινδυνότητα και την τοξικότητα τους και ειδικά του πρώτου εξ'αυτών, του “συμπυκνώματος πυριτών”.**

Στη σελ. 6 της απόφασης, τα **υλικά** αυτά περιγράφονται ως εξής:

*“i. **Συμπύκνωμα Πυριτών.** Αποτελεί πρώτη ύλη για την παραγωγή διοξειδίου του θείου και θειικού οξέως, και είναι προϊόν των εξορυκτικών δραστηριοτήτων της Hellas Gold. Συμπύκνωμα ορυκτών πυρίτη, κυρίως σιδηροπυρίτη αποτελούμενο από σίδηρο και θείο, με χημικό τύπο FeS_2 και σε πολύ μικρότερη περιεκτικότητα αρσеноπυρίτη, αποτελούμενο κυρίως από σίδηρο, αρσενικό και θείο με χημικό τύπο $FeAsS$.*

Το συμπύκνωμα των πυριτών περιέχει επίσης πολύ μικρές ποσότητες από άλλα ορυκτά όπως: χαλαζία (SiO_2), Πυροτίτη ($Fe_{1-x}S$), Σφαλερίτη (ZnS), Οξείδια Σιδήρου (Fe_xO_y), Γαληνίτη (PbS) και Χαλκοπυρίτη ($CuFeS_2$). Η περιεχόμενη υγρασία των συμπυκνωμάτων ανέρχεται σε υψηλά επίπεδα 5,95 -10,09%. Η περιεκτικότητα σε As είναι εξαιρετικά περιορισμένη και συγκεκριμένα σε ποσοστό 1,3%.

*ii. **Σφαλερίτης** (Θειούχος Ψευδάργυρος – ZnS) κατά 47-51 % κβ περιεκτικότητα σε Ψευδάργυρο. Ο θειούχος Ψευδάργυρος που είναι και το κύριο συστατικό του προϊόντος δεν έχει ταξινομηθεί ως επικίνδυνος. Πρόκειται για συμπύκνωμα ορυκτού θειούχου ψευδαργύρου αποτελούμενο κυρίως από ψευδάργυρο και θείο, το οποίο χρησιμοποιείται ως πρώτη ύλη για μεταλλουργίες παραγωγής μεταλλικού ψευδαργύρου. Η υγρασία του συμπυκνώματος διαμορφώνεται στο ποσοστό των 5,5- 7,5 %.*

*iii. **Γαληνίτης** (Θειούχος Μόλυβδος – PbS) κατά 63,5-72,0 % κβ περιεκτικότητα σε μόλυβδο. Πρόκειται για συμπύκνωμα ορυκτού θειούχου μόλυβδου, αποτελούμενο κυρίως από μόλυβδο και θείο, το οποίο χρησιμοποιείται ως πρώτη ύλη για μεταλλουργίες παραγωγής μεταλλικού μόλυβδου. Το συμπύκνωμα μόλυβδου περιέχει επίσης πολύ μικρές ποσότητες από άλλα ορυκτά όπως σιδηροπυρίτη (FeS_2), σφαλερίτη (ZnS), Αρσеноπυρίτη ($FeAsS$), τετραεδρίτη ($(Cu,Fe)_{12}Sb_4S_{13}$) και Κοβελλίτη (CuS). Η περιεχόμενη υγρασία του*

συμπυκνώματος μολύβδου ανέρχεται σε σημαντικό ποσοστό 5,5-7,5%.”.

Στη σελίδα 8 της απόφασης αναφέρεται ρητώς ότι: **“Κατά τις διατάξεις του κανονισμού CE 1272/2008 (CLP) και 1907/2006 για το REACH και τα τρία υλικά ταξινομούνται ως τοξικά και επικίνδυνα...”**. Ωστόσο στη συνέχεια της ίδιας πρότασης γίνεται προσπάθεια να παρουσιαστούν τα υλικά αυτά ως ακίνδυνα: **“...παρά το γεγονός ότι με την προηγούμενη ταξινόμηση ο σιδηροπυρίτης και ο σφαλερίτης ταξινομούνταν ως απολύτως μη τοξικά και μη επικίνδυνα”**. Και στη σελίδα 9: **“η μέγιστη ποσότητα θειούχου μολύβδου όσο και των υπολοίπων μη επικινδύνων μεταλλευμάτων η οποία δύναται να βρεθεί αποθηκευμένη οποιαδήποτε χρονική στιγμή στην αποθήκη δεν πρόκειται να ξεπεράσει τους 1.000 tn”**.

Σύμφωνα πάντα με την εταιρεία Hellas Gold:

- ▲ **“Το συμπύκνωμα πυριτών παρουσιάζει τοξικολογική δράση κυρίως λόγω του As και δευτερευόντως λόγω του Pb που περιέχει. Η τοξικολογική δράση του προϊόντος είναι συνάρτηση όχι μόνο από την τοξικότητα των καθαρών στοιχείων που περιέχει, αλλά κυρίως της σταθερότητας των μορφών με τις οποίες τα στοιχεία αυτά παρουσιάζονται στο προϊόν ως ορυκτά. Επίσης λόγω της πολύ μικρής περιεκτικότητας του προϊόντος σε λοιπά συστατικά (Pb<0,27%, Cd<0,3%, As<1,2%) και της μορφής με την οποία απαντώνται (ορυκτές ενώσεις), η τοξικότητά τους εντός του συμπυκνώματος κρίνεται ως μη αξιολογήσιμη.**
- ▲ **Το συμπύκνωμα Zn δεν παρουσιάζει τοξικολογική δράση από τον περιεχόμενο Zn καθώς ο Zn δεν έχει ταξινομηθεί ως καρκινογόνος ουσία. Είναι ερεθιστικό για τα μάτια και το αναπνευστικό σύστημα γι’ αυτό και οι συνθήκες αλλά και ο τρόπος εργασίας θα πρέπει να ελέγχονται στα σημεία παραγωγής για να αποφεύγεται η έκλυση σκόνης. Λόγω της πολύ μικρής περιεκτικότητας του συμπυκνώματος Zn σε λοιπά συστατικά (Pb<2%, Cd<0,3%, As<1,3%, Cu<0,3%) και της μορφής με την οποία αυτά απαντώνται (ορυκτές ενώσεις) η τοξικότητά τους εντός του συμπυκνώματος Zn κρίνεται μη αξιολογήσιμη.**
- ▲ **Το συμπύκνωμα μολύβδου παρουσιάζει τοξικολογική δράση κυρίως λόγω του Pb που περιέχει. Οξεία τοξικότητα: ο μολύβδος έχει ταξινομηθεί στη κατηγορία 4 για την οξεία τοξικότητα”**.

Η πραγματικότητα είναι η εξής:

Συμπύκνωμα πυριτών:

Το συμπύκνωμα αυτό παράγεται στις Μεταλλευτικές Εγκαταστάσεις Ολυμπιάδας της Hellas Gold σύμφωνα με τη ΜΠΕ **”ΑΠΟΜΑΚΡΥΝΣΗ, ΚΑΘΑΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΧΩΡΟΥ ΑΠΟΘΕΣΗΣ ΠΑΛΑΙΩΝ ΤΕΛΜΑΤΩΝ ΟΛΥΜΠΙΑΔΑΣ”** που εγκρίθηκε με την ΚΥΑ 201745/2011. Όπως αναφέρεται στην παρ.1.2 **“ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ”**:

“Συνοπτικά, το έργο αφορά το χώρο απόθεσης παλαιών τελμάτων Ολυμπιάδας, έκτασης 265 στρεμμάτων, εντός του οποίου βρίσκονται αποθεθειμένα 2,4 Mt τελμάτων μέσης περιεκτικότητας σε θείο (S): 5,8%, αρσενικό (As): 1,8%, σίδηρο (Fe): 6,3% και χρυσό (Au): 3,4 g/t.

Οι εργασίες περιλαμβάνουν απομάκρυνση των παλαιών τελμάτων από το χώρο απόθεσης με συμβατικά μηχανικά μέσα και μεταφορά στο υφιστάμενο παρακείμενο εργοστάσιο εμπλουτισμού για καθαρισμό τους από τον περιεχόμενο αρσενοπυρίτη και σιδηροπυρίτη, κοινώς συμπύκνωμα πυριτών, με τη μέθοδο της επίπλευσης”.

Στην παρ. 5.3.3.1 της ανωτέρω μελέτης δίδεται η τυπική χημική ανάλυση του συμπυκνώματος

χρυσοφόρων πυριτών Ολυμπιάδας, σύμφωνα με την οποία το συμπύκνωμα αυτό που διατίθεται προς πώληση έχει **7.98% αρσενικό και 39,59% θείο**.

Πίνακας 5.3.3-1

Au	Ag	As	Ca	Cd	Cr	Cu	Fe	Mg	Mn	Ni	Pb	S	Sb	Zn	Aδ/τ ο
g/t		%													
20,6 5	130,8 3	7,9 8	0,43	0,00 6	<0,00 3	0,06 7	39,7 9	0,0 8	0,24	0,00 2	0,63	39,5 9	0,08	1,06	5,98

Η πραγματική περιεκτικότητα σε αρσενικό είναι μάλλον αρκετά μεγαλύτερη, αφού:

- Σύμφωνα με τη ΜΠΕ των “Μεταλλευτικών-μεταλλουργικών εγκαταστάσεων Μεταλλείων Κασσάνδρας” (πίνακας 5.8.4-2), η περιεκτικότητα σε αρσενικό του συμπυκνώματος χρυσοφόρων πυριτών Ολυμπιάδας που προβλέπεται να τροφοδοτεί την προγραμματισμένη να λειτουργήσει στο μέλλον κάμινο ακαριαίας τήξης θα είναι **9%**,
- Οι υπολογισμοί με βάση την περιεκτικότητα του μεταλλεύματος δίνουν περίπου **11%**,
- Στη ΜΠΕ της ΜΕΤΒΑ “ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ κ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ ΜΕΤΑΛΛΟΥΡΓΙΑΣ ΧΡΥΣΟΥ ΤΗΣ ΟΛΥΜΠΙΑΔΑΣ” (Μάιος 1987) και στις μεταγενέστερες μελέτες της TVX το ίδιο συμπύκνωμα αναφέρεται ότι έχει μέση περιεκτικότητα σε αρσενικό **12%**.

Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι το “συμπύκνωμα πυριτών”, δεν είναι “κυρίως σιδηροπυρίτης” όπως παρουσιάζεται, αλλά μίγμα συμπυκνωμάτων σιδηροπυρίτη και αρσενοπυρίτη (CAS No.1303-18-0), με ιδιαίτερα υψηλή περιεκτικότητα σε αρσενικό 7.98% ή και περισσότερο. Το επίσημα αναφερόμενο από την ίδια την Hellas Gold 7,98% είναι 6 φορές μεγαλύτερο από 1,3% που αναφέρεται στη σελ.6 της γνωμοδότησης της Μητροπολιτικής Επιτροπής Θεσσαλονίκης. Εάν εξάλλου το συμπύκνωμα ήταν κατεξοχήν σιδηροπυρίτης, με μικρές μόνον προσμίξεις άλλων μη θειούχων ορυκτών, η περιεκτικότητά του σε θείο (40%) θα όφειλε να είναι σαφώς μεγαλύτερη, κοντύτερα στη στοιχειομετρική περιεκτικότητα σε θείο του σιδηροπυρίτη (52%). Η σαφώς υποδεέστερη περιεκτικότητα σε θείο του συμπυκνώματος πυριτών (40%), προφανώς οφείλεται στη σημαντική συμμετοχή στο συμπύκνωμα και του αρσενοπυρίτη, του οποίου η στοιχειομετρική περιεκτικότητα σε θείο είναι 28%.

Από τον πίνακα της σελ.8 της γνωμοδότησης της ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ της ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ είναι σαφές ότι η υψηλή περιεκτικότητα του συμπυκνώματος σε αρσενικό αποκρύπτεται ολοκληρωτικά: Το υλικό ονομάζεται “**Σιδηροπυρίτης (FeS)-Συμπύκνωμα Πυριτών**” και ταξινομείται σύμφωνα με τον κανονισμό της Ε.Ε. [CE 1272/2008 \(CLP\)](#) για τα επικίνδυνα υλικά μόνον ως H412 (πολύ τοξικό για την υδρόβια ζωή με μακροχρόνιες συνέπειες).

Όμως, σύμφωνα με τον ίδιο κανονισμό, το αρσενικό που εμπεριέχεται σε σημαντικές ποσότητες στο συμπύκνωμα πυριτών και όλες οι ενώσεις του (εκτός από ορισμένες για τις οποίες γίνεται ειδική αναφορά) ταξινομούνται στις κατηγορίες:

- ♣ H331 (τοξικό στην εισπνοή),
- ♣ H301 (τοξικό στην κατάποση),
- ♣ H400 (πολύ τοξικό για τους Υδρόβιους Οργανισμούς) και
- ♣ H410 (πολύ τοξικό για τους Υδρόβιους Οργανισμούς με μακροχρόνιες συνέπειες).

Επιπλέον παράγοντας επικινδυνότητας του συμπυκνώματος πυριτών είναι η ιδιαίτερα υψηλή περιεκτικότητα σε θείο (~40%) που το καθιστά και **παράγοντα πυρκαγιάς** εκτός από ΤΟΞΙΚΟ, γεγονός που επίσης αποκρύπτεται από την παραγωγό εταιρεία Hellas Gold.

Στη διεθνή βιβλιογραφία ο πυρίτης (θειούχος σίδηρος) αναφέρεται ως “πυροφορικό” υλικό. (Η λέξη "πυροφορικό" – pyrophoric - προέρχεται από την ελληνική «φέρω φωτιά». «Πυροφορική ύλη» νοείται "κάθε υλικό που προκαλεί αυθόρμητα ανάφλεξη ή καίγεται αυθόρμητα στον αέρα όταν τρίβεται, ή μέσω πρόσκρουσης σε λεπτομερή μέταλλα). Η **αυτανάφλεξη** των αποθέσεων πυριτών είναι γνωστό φαινόμενο στα Μεταλλεία Κασσάνδρας, για την αποτροπή του οποίου υπάρχει ειδική διάταξη στον Κώδικα Μεταλλευτικών και Λατομικών Εργασιών (ΚΜΛΕ, άρθρο 87 παρ.3):

*“Ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να δίνεται για την **απόθεση υλικών (π.χ. λιγνίτης, άνθρακας, πυρίτες) που παρουσιάζουν κίνδυνο αυτανάφλεξης**, κύρια στην κατεύθυνση αποτροπής του πιο πάνω κινδύνου και αποφυγής της εξάπλωσής του στο γειτονικό και ευρύτερο χώρο. Ειδικότερα πρέπει να λαμβάνονται, μεταξύ των άλλων, και τα παρακάτω μέτρα:*

α) Ο χώρος απόθεσης να βρίσκεται μακριά από οικισμούς, κτίσματα, δημόσιους δρόμους, εγκαταστάσεις, δασικές εκτάσεις κ.λ.π.

β) Η επιφάνεια του χώρου απόθεσης καθώς και της ευρύτερης περιοχής, να είναι αποψιλωμένη και καθαρή από υλικά που μπορούν να μεταδώσουν πυρκαγιά (π.χ. καύσιμα λιπαντικά, χαρτιά, ξυλεία).

γ) Οι αποθέσεις των υλικών, να γίνονται σε μικρό ύψος και μεγάλη επιφάνεια.

δ) Η απόληψη του υλικού από τις αποθέσεις, να γίνεται προγραμματισμένα, ώστε να προηγείται, διαδοχικά η απομάκρυνση του υλικού που έχει αποθεθεί πρωτότερα.

ε) Να γίνεται, όπου είναι δυνατό, συχνή αναμόχλευση των σωρών.

στ) Να γίνεται συστηματικός έλεγχος της θερμοκρασίας του σωρού ή κάθε άλλου δείκτη που μπορεί να λειτουργήσει προειδοποιητικά.

ζ) Να λαμβάνονται, σε περίπτωση ανάφλεξης, όλα τα αναγκαία μέτρα για την απομάκρυνση της εστίας ή την απομόνωση του σωρού για την κατάσβεση της φωτιάς και την παρεμπόδιση εξάπλωσής της στο γύρω χώρο (π.χ. διαβροχή με νερό, φράγμα άμμου ή χώματος).

4. Η εργασία προσωπικού και μηχανημάτων σε σωρούς και αποθέσεις, επιτρέπεται μόνο όταν υπάρχουν ασφαλείς συνθήκες με τη λήψη των αναγκαίων μέτρων, για την αποφυγή ενδεχόμενων καθιζήσεων, κατολισθήσεων, αναφλέξεων κ.λ.π”.

Τα ως άνω μέτρα ασφαλείας δεν προβλέπονται για την αποθήκη ορυκτών υλών της ΒΙ.ΠΕ. Σίνδου. Η Hellas Gold απέκρυψε τον κίνδυνο αυτανάφλεξης που παρουσιάζει το συμπύκνωμα πυριτών, τόσο από τις αρμόδιες αρχές όσο και από την ιδιοκτήτρια της αποθήκης BALKAN LOGISTICS Ε.Π.Ε. καμμία αναφορά στον κίνδυνο πυρκαγιάς δεν υπάρχει, ούτε στην απόφαση της ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ της ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ ούτε στην Απόφαση Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων της αποθήκης και κανένας ειδικός όρος ασφαλείας για να μην έρχεται το συμπύκνωμα πυριτών σε επαφή με εύφλεκτα υλικά (πχ. Υδρογονάνθρακες) δεν προβλέπεται.

Συμπύκνωμα Γαληνίτη (PbS)

Σύμφωνα με τον κανονισμό [CE 1272/2008 \(CLP\)](#) το συμπύκνωμα του γαληνίτη [CAS No.1314-87-0](#) ταξινομείται ως:

- ⤴ H302 (βλαβερό στην κατάποση),
- ⤴ H332 (βλαβερό στην εισπνοή)
- ⤴ H360 (μπορεί να βλάψει τη γονιμότητα ή το αγέννητο παιδί)
- ⤴ H373 (μπορεί να προκαλέσει βλάβη στα εσωτερικά όργανα)
- ⤴ H410 (πολύ τοξικό για τους Υδρόβιους Οργανισμούς)
- ⤴ H410 (πολύ τοξικό για τους Υδρόβιους Οργανισμούς με μακροχρόνιες συνέπειες)

Συμπύκνωμα Σφαλερίτη (ZnS):

Ο πίνακας της Hellas Gold κατατάσσει το συμπύκνωμα του σφαλερίτη CAS No: 1314-98-3 στις κατηγορίες:

- ⤴ H360 (μπορεί να βλάψει τη γονιμότητα ή το αγέννητο παιδί)
- ⤴ H373 (μπορεί να προκαλέσει ζημία στα εσωτερικά όργανα)
- ⤴ H412 (βλαβερό για τους Υδρόβιους Οργανισμούς με μακροχρόνιες συνέπειες)

Μετά από τα ανωτέρω, θεωρούμε ότι η φράση “Το συμπύκνωμα Zn δεν παρουσιάζει τοξικολογική δράση από τον περιεχόμενο Zn καθώς ο Zn δεν έχει ταξινομηθεί ως καρκινογόνος ουσία”, μόνον ως σκόπιμη παραπλάνηση μπορεί να εκληφθεί.

Γ. ΜΕΤΑΛΛΕΥΤΙΚΕΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΟΛΥΜΠΙΑΔΑΣ ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΩΝΙΟΥ ΤΗΣ HELLAS GOLD ΚΑΙ ΥΠΑΓΩΓΗ ΤΟΥΣ ΣΤΙΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ SEVESO II

Με την ΚΥΑ 201754/2011 εγκρίθηκε η αναβάθμιση και λειτουργία:

- A. Του εργοστασίου εμπλουτισμού των Μεταλλευτικών Εγκαταστάσεων Ολυμπιάδας,
- B. Του εργοστασίου εμπλουτισμού των Μεταλλευτικών Εγκαταστάσεων Στρατωνίου,

όπως επίσης και η κατασκευή και λειτουργία:

- C. Του νέου εργοστασίου εμπλουτισμού Μαντέμ Λάκκου,
- D. Της μονάδας πυρομεταλλουργίας flash smelting Μαντέμ Λάκκου και
- E. Του εργοστασίου θειικού οξέος Μαντέμ Λάκκου.

Η Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων του έργου “Μεταλλευτικές-Μεταλλουργικές Εγκαταστάσεις Μεταλλείων Κασσάνδρας” της Hellas Gold δεν κάνει απολύτως καμμία νύξη για την επικινδυνότητα τους των παραγόμενων συμπυκνωμάτων.

Στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ IV “ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟΣ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΣ ΔΕΙΓΜΑΤΩΝ” της Μελέτης, εξετάζονται τα περιβαλλοντικά χαρακτηριστικά όλων των μεταλλευτικών αποβλήτων όλων των επιμέρους υποέργων (Μαύρων Πετρών, Σκουριών, Ολυμπιάδας και Μεταλλουργίας) καθώς και του μεταλλεύματος των Μαύρων Πετρών πριν από την τροφοδοσία του στο εργοστάσιο εμπλουτισμού.

ΔΕΝ εξετάζονται και ΔΕΝ χαρακτηρίζονται περιβαλλοντικά τα ΠΡΟΪΟΝΤΑ των επιμέρους υποέργων, δηλαδή τα συμπυκνώματα αρσеноοπυρίτη/σιδηροπυρίτη Ολυμπιάδας και γαληνίτη-σφαλερίτη Μαύρων Πετρών. Αυτά είναι ακριβώς τα τρία προϊόντα που μεταφέρονται για αποθήκευση και μεταφόρτωση στην αποθήκη της εταιρείας BALKAN LOGISTICS Ε.Π.Ε. στη ΒΙ.ΠΕ. Σίνδου που, σύμφωνα με όσα αναφέρθηκαν πιο πάνω, όταν φτάσουν στη Θεσσαλονίκη χαρακτηρίζονται “τοξικά και επικίνδυνα”, το δε συμπύκνωμα πυριτών αποτελεί και παράγοντα πυρκαγιάς.

Στην παρ. 5.7 της ΜΠΕ “Σχέδιο διαχείρισης κινδύνων” εξετάζεται αν οι υφιστάμενες και νέες εγκαταστάσεις του Έργου εμπίπτουν στις διατάξεις της Οδηγίας SEVESO II (ΚΥΑ 12044/613-ΦΕΚ376Β/2007), με βάση τις ποσότητες τοξικών, επικίνδυνων, εύφλεκτων κλπ ουσιών που διατηρούν, όπως αυτές ορίζονται στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι της ανωτέρω ΚΥΑ. Σύμφωνα με τους μελετητές, στο πεδίο εφαρμογής της Οδηγίας εμπίπτουν μόνο το εργοστάσιο μεταλλουργίας και οι λιμενικές εγκαταστάσεις αποθήκευσης θειϊκού οξέος στο Στρατώνι.

Η επικινδυνότητα κατά SEVESO II των εργοστασίων εμπλουτισμού (Α), (Β) ΚΑΙ (C), εξετάζεται μόνον ως προς τις επικίνδυνες ουσίες του Παραρτήματος Ι της ΚΥΑ που ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΟΥΝ και συγκεκριμένα ως προς το κυανιούχο νάτριο. Επειδή οι μέγιστες ποσότητες κυανιούχου νατρίου που συγκεντρώνονται ανά εγκατάσταση είναι μικρότερες από τα όρια που θέτει ο πίνακας 5.7.1.1 της εν λόγω ΚΥΑ, θεωρείται ότι τα εργοστάσια εμπλουτισμού δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της ΚΥΑ 12044/633.

Ωστόσο, τα δυο υφιστάμενα εργοστάσια εμπλουτισμού, (Β) και Ολυμπιάδας (Α), παράγουν συμπυκνώματα γαληνίτη, σφαλερίτη και σιδηροπυρίτη-αρσενοπυρίτη τα οποία, όπως αναλύθηκε πιο πάνω, ανήκουν στην κατηγορία των “τοξικών και επικίνδυνων” του Παραρτήματος Ι της ανωτέρω ΚΥΑ, ενώ στην ίδια κατηγορία θα ανήκουν και τα συμπυκνώματα που θα παράγει το νέο εργοστάσιο εμπλουτισμού στο Μαντέμ Λάκκο (C). Ως “τοξικά και επικίνδυνα”, σύμφωνα με το Παράρτημα Ι της ΚΥΑ, χαρακτηρίζονται τα συγκεκριμένα συμπυκνώματα από την ίδια την παραγωγό εταιρεία Hellas Gold Α.Ε. στα αντίστοιχα Δελτία Δεδομένων Ασφαλείας των Υλικών (MSDS - Material Safety Datasheet) που περιλαμβάνονται στη Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων της αποθήκης στη ΒΙ.ΠΕ. Σίνδου, οι δε ποσότητές τους είναι πολλαπλάσια μεγαλύτερες από τις οριακές ποσότητες του πίνακα 5.7.1.1, πάνω από τις οποίες πρέπει να εφαρμόζονται τα άρθρα 6, 7, 8 και 9 της ΚΥΑ 12044/2007 (Οδηγίας SEVEZO II). Επομένως τα (Α), (Β), (C) και (Ε) υπάγονται στις διατάξεις της Οδηγίας SEVEZO II..

Δ. ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΩΝ ΙΔΙΩΝ ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΩΝ ΥΛΙΚΩΝ ΣΤΙΣ ΜΕΤΑΛΛΕΥΤΙΚΕΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΣΤΡΑΤΩΝΙΟΥ ΚΑΙ ΟΛΥΜΠΙΑΔΑΣ ΚΑΙ ΣΤΗ ΒΙ.ΠΕ. ΣΙΝΔΟΥ

Το Δελτίο Δεδομένων Ασφαλείας συνοδεύει το προϊόν/συμπύκνωμα στον επόμενο χρήστη, την αποθήκη στη ΒΙ.ΠΕ. Σίνδου. Σύμφωνα με την ελληνική νομοθεσία ([Υ.Α. 195/2002](#)) ένα ΔΔΑ πρέπει να περιλαμβάνει τα ακόλουθα στοιχεία:

1. Στοιχεία της ουσίας / παρασκευάσματος και της εταιρείας/ επιχείρησης
2. Σύσταση / στοιχεία για τα συστατικά
3. Προσδιορισμός των κινδύνων (ταξινόμηση, σύμβολα, φράσεις R)
4. Πρώτες βοήθειες
5. Μέτρα για την καταπολέμηση της πυρκαγιάς
6. Μέτρα για την αντιμετώπιση τυχαίας έκλυσης
7. Χειρισμός και αποθήκευση
8. Έλεγχος της έκθεσης στο προϊόν και ατομική προστασία
9. Φυσικές και χημικές ιδιότητες
10. Σταθερότητα και αντιδρασιμότητα
11. Τοξικολογικά στοιχεία
12. Οικολογικά στοιχεία
13. Στοιχεία σχετικά με τη διάθεση/ εξάλειψη
14. Στοιχεία σχετικά με τη μεταφορά
15. Στοιχεία σχετικά με τις κανονιστικές διατάξεις
16. Άλλα στοιχεία

Το ΔΔΑ προσδιορίζει μέτρα ασφαλείας στον χειρισμό των επικίνδυνων υλικών, η τήρηση των οποίων είναι υποχρεωτική για την αποθήκη της ΒΙ.ΠΕ. Σίνδου. Για τις Μεταλλευτικές Εγκαταστάσεις Στρατωνίου και Ολυμπιάδας όμως, η μόνη αναφορά στα ΔΔΑ στη ΜΠΕ της Hellas Gold είναι η εξής:

“5.7.5.1. Μελέτη Ασφαλείας

Επίσης, θα περιλαμβάνονται Δελτία Δεδομένων Ασφαλείας (Material Safety Data Sheet) μεταφρασμένα στην ελληνική γλώσσα, πλήρη ως προς τα 16 σημεία που υποχρεωτικώς πρέπει να αναφέρονται, για όλα τα προϊόντα και τις πρώτες ύλες, τα οποία θα επισυνάπτονται σε χωριστό τμήμα της μελέτης, σύμφωνα με τη νομοθεσία «περί καθορισμού κανόνων για το σύστημα ειδικής πληροφόρησης σχετικά με τις επικίνδυνες ουσίες και παρασκευάσματα» (Αποφ. ΑΧΣ 508/91 (ΦΕΚ 886/Β'/1991 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει)”

Σύμφωνα με το ανωτέρω απόσπασμα, η σύνταξη των ΔΔΑ “για όλα τα προϊόντα και τις πρώτες ύλες” συναρτάται με τη σύνταξη της Μελέτης Ασφαλείας της Οδηγίας SEVESO II, η οποία θα έπρεπε να έχει υποβληθεί πριν την αδειοδότηση, δεν υποβλήθηκε όμως και δεν είναι σαφές αν και πότε θα υποβληθεί. Ωστόσο τα ΔΔΑ για τα παραγόμενα συμπυκνώματα γαληνίτη, σφαλερίτη και σιδηροπυρίτη-αρσενόπυρίτη υπάρχουν, συνοδεύουν τα επικίνδυνα υλικά στη ΒΙ.ΠΕ. Σίνδου, αναφέρονται στη ΜΠΕ της αποθήκης ορυκτών υλών και στην απόφαση Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων.

Στην αποθήκη της ΒΙ.ΠΕ. Σίνδου, εκτός από τις διατάξεις της Οδηγίας SEVESO II “για την αντιμετώπιση των κινδύνων μεγάλων ατυχημάτων σχετιζομένων με επικίνδυνες ουσίες” και τα ειδικά μέτρα ασφαλείας του ΔΔΑ, έχουν επιβληθεί και μια σειρά άλλων περιβαλλοντικών όρων, για την αντιμετώπιση των ατμοσφαιρικών εκπομπών και την προστασία των εργαζομένων :

- ♣ Η αποθήκη ορυκτών υλών να διαθέτει σύστημα εξαερισμού όπως αυτό περιγράφεται στην εγκεκριμένη ΜΠΕ (κεφ. 8 και 9). Ο απαγόμενος αέρας να αποκονιώνεται σε σύστημα δυο κυκλώνων υψηλής απόδοσης και να εξέρχεται από την εγκατάσταση μέσω καμινάδας ύψους 11,5 μ. και διαμέτρου 1,86 μ. Όπως όμως φαίνεται στις φωτογραφίες της αποθήκης, τέτοια καμινάδα δεν υπάρχει.
- ♣ Το δάπεδο στο εσωτερικό των αποθηκών να καθαρίζεται από τις διαρροές σκόνης με ξηρή μέθοδο (χρήση ειδικών σαρώθρων).
- ♣ Η φορτοεκφόρτωση να γίνεται εντός της αποθήκης με κλειστή πόρτα.
- ♣ Να λειτουργεί μηχανισμός καθαρισμού των ελαστικών των οχημάτων μεταφοράς ορυκτών υλών για την αποφυγή διασκορπισμού σκόνης ορυκτών υλών εκτός της αποθήκης.
- ♣ Οι εργαζόμενοι στην αποθήκη ορυκτών υλών να φορούν μάσκα προστασίας με αναπνευστήρα. Κατά τη διαδικασία της φορτοεκφόρτωσης θα φορούν μάσκα ολοκλήρου προσώπου με φίλτρο, γάντια, γυαλιά ασφαλείας και ολόσωμες φόρμες εργασίας.
- ♣ Τα χρησιμοποιημένα μέσα ατομικής προστασίας να παραδίδονται προς διαχείριση σε κατάλληλα αδειοδοτημένο φορέα διαχείρισης επικινδύνων αποβλήτων.

Αυτά όλα προβλέπονται για την αποθήκη της ΒΙ.ΠΕ. Σίνδου μεγίστης αποθηκευτικής ικανότητας 1.000 τόνων και εμβαδού 448 τ.μ. όπου θα αποθηκευονται και θα μεταφορτώνονται αμέσως σε containers συμπυκνώματα μολύβδου, ψευδαργύρου και σιδηροπυρίτη-αρσενόπυρίτη της Hellas Gold. Όμως στο Στρατόνι και την Ολυμπιάδα όπου παράγονται και αποθηκεύονται μέχρι την αποστολή τους στη Θεσσαλονίκη τα επικίνδυνα αυτά προϊόντα δεν ισχύει τίποτα από τα παραπάνω.

Στις Μεταλλευτικές Εγκαταστάσεις Στρατωνίου, η μεταφορά και αποθήκευση των

συμπυκνωμάτων γαληνίτη-σφαλερίτη γίνεται ως εξής (ΜΠΕ της Hellas Gold, σελ. 5.2-29):

“Μεταφορά και αποθήκευση συμπυκνωμάτων

Τα εμπορεύσιμα συμπυκνώματα γαληνίτη και σφαλερίτη μεταφέρονται στην στεγασμένη πλατεία αποθήκευσης προϊόντων με μεταφορικές ταινίες που είναι εξοπλισμένες με ταινιοζυγούς για τον έλεγχο των ποσοτικών χαρακτηριστικών τους.

Οι εγκαταστάσεις αποθήκευσης των συμπυκνωμάτων βρίσκονται στον χώρο του εργοστασίου εμπλουτισμού Στρατωνίου, προς την παραλία, στα ΒΑ του ομώνυμου οικισμού. Πρόκειται για στεγασμένη πλατεία, έκτασης 7.500 m², με αποθηκευτική δυναμικότητα της τάξεως των 60.000 t. Το δάπεδο της πλατείας είναι διαστρωμένο με σκυρόδεμα ενώ η πλατεία είναι χωρισμένη με εγκάρσιους διαχωριστικούς τοίχους σε έξι διαμερίσματα για την ασφαλή αποθήκευση εμπλουτισμάτων διαφορετικής προέλευσης. Προς την πλευρά της θάλασσας, η πλατεία προστατεύεται με κρηπιδότοιχο κατάλληλου ύψους.

Στην πλατεία υπάρχει επίσης σύστημα μεταφορικών ταινιών και πύργου φόρτωσης με ταινιοαποθέτη για τη μεταφορά και φόρτωση των συμπυκνωμάτων σε πλοία, με ρυθμό έως 500 t/h. ”.

Για τις συνθήκες μεταφοράς και αποθήκευσης του παραγόμενου συμπυκνώματος σιδηροπυρίτη-αρσενοπυρίτη από το εργοστάσιο εμπλουτισμού **Ολυμπιάδας**, η ΜΠΕ της Hellas Gold δεν δίνει σχεδόν καμμία πληροφορία (σελ. 5.4-29):

“Τα παραγόμενα συμπυκνώματα υφίστανται πύκνωση και διήθηση [...] και αποθηκεύονται (με υγρασία 6-7%) προσωρινά σε στεγασμένους χώρους πριν μεταφερθούν για πώληση”.

Επισυνάπτονται φωτογραφίες από το χώρο προσωρινής αποθήκευσης της Ολυμπιάδας (1).

Τα συμπυκνώματα, που κατά δήλωση της ίδιας της εταιρείας είναι υλικά “τοξικά και επικίνδυνα”, στο Στρατόνι και την Ολυμπιάδα τα διαχειρίζονται ως αδρανή και τα σωρεύουν σε ανοιχτές, απλά στεγασμένες πλατείες, σα να είναι άμμος και χαλίκια. Όπως γίνεται εδώ και δεκαετίες. Η φόρτωση στα φορτηγά αυτοκίνητα γίνεται με φορτωτή. Κανένα μέτρο προστασίας των εργαζομένων και των κατοίκων ανάλογο με αυτά που λαμβάνονται στην αποθήκη των 448 τ.μ. και των 1.000 τόνων της ΒΙ.ΠΕ. Σίνδου. Οι ανοικτές μεταφορικές ταινίες μεταφέρουν τα συμπυκνώματα στις στεγασμένες πλατείες όπου γίνονται σωροί με φορτωτές και στη συνέχεια φορτώνονται σε φορτηγά για να μεταφερθούν στη ΒΙ.ΠΕ. Σίνδου. Στη διαδρομή τους όμως για τη ΒΙ.ΠΕ., στις καρότσες των φορτηγών, ως σε χημικά εργαστήρια, μετουσιώνονται σε “τοξικά και επικίνδυνα” και έχουν την ανάλογη μεταχείριση. Τα λάστιχα των φορτηγών κυλούν στους δρόμους των χωριών μετά τη φόρτωσή τους, αλλά για να μπουν στη ΒΙ.ΠΕ. Σίνδου και για να βγουν από εκεί περνούν από “μηχανισμό καθαρίσματος”. Οι οδηγοί των φορτηγών και όσοι εργάζονται στις “πλατείες” του Στρατωνίου και της Ολυμπιάδας φορούν κοινές φόρμες εργασίας, όμως οι εργάτες που παραλαμβάνουν τα συμπυκνώματα στη ΒΣΙ.ΠΕ. φορούν “ολόσωμη φόρμα, μάσκα ολόκληρου του προσώπου με φίλτρο και γάντια”.

Ε. ΟΔΗΓΙΑ SEVESO II ΚΑΙ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΧΡΗΣΕΩΝ ΓΗΣ

Το άρθρο 12 της ΚΥΑ 12044/2007 αναφέρει:

“Οι αρμόδιες αρχές σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις για τον χωροταξικό, περιβαλλοντικό και πολεοδομικό σχεδιασμό, μεριμνούν ώστε οι στόχοι της πρόληψης μεγάλων ατυχημάτων και του περιορισμού των συνεπειών τους να λαμβάνονται υπόψη α) κατά τη κατάρτιση των

σχεδίων χρήσεων γης μέσα από τις κείμενες διαδικασίες σχεδιασμού του χώρου, και β) κατά τη διαδικασία έγκρισης περιβαλλοντικών όρων, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις. Για την υλοποίηση αυτών των στόχων ελέγχεται:

α) η ίδρυση νέων εγκαταστάσεων

β) οι μετατροπές στις υπάρχουσες εγκαταστάσεις που αναφέρονται στο άρθρο 11

γ) τα νέα έργα και οι γενικότερες δραστηριότητες (έργα διευθέτησης του χώρου, χώρων όπου συχνάζει το κοινό, άξονες μεταφοράς, ζώνες κατοικίας κ.λ.π.) που λόγω της θέσης και της γειτνίασης τους με αυτές τις εγκαταστάσεις, ενδέχεται να αυξήσουν τον κίνδυνο μεγάλου ατυχήματος ή να επιδεινώσουν τις συνέπειές του.

Ειδικότερα οι ως άνω αρμόδιες για το σχεδιασμό του χώρου αρχές, λαμβάνουν υπόψη την ανάγκη να διατηρούνται μακροπρόθεσμα οι κατάλληλες αποστάσεις μεταξύ των μονάδων που καλύπτονται από τη παρούσα απόφαση και των ζωνών κατοικίας, των κτιρίων και των ζωνών δημόσιας χρήσης, του κύριου οδικού δικτύου μεταφορών, στο μέτρο του δυνατού, των χώρων αναψυχής και των ζωνών που παρουσιάζουν ιδιαίτερο φυσικό ενδιαφέρον ή είναι ιδιαίτερα ευαίσθητες και στην περίπτωση υφιστάμενων μονάδων, την ανάγκη για συμπληρωματικά τεχνικά μέσα, σύμφωνα με το άρθρο 5, ώστε να μην αυξάνονται οι κίνδυνοι για το κοινό”.

Από τις εργοστασιακές μονάδες (A), (B), (C), (D), (E) που αναφέρονται στη σελίδα 7 του παρόντος και εγκρίθηκαν με την την ΚΥΑ 201745/2011:

- ▲ Το παλαιό εργοστάσιο εμπλουτισμού Ολυμπιάδας (A) βρίσκεται σε επαφή με την επαρχιακή οδό Ολυμπιάδας-Αρναίας, σε επαφή με το ρέμα συνεχούς ροής Μαυρόλακκας, σε απόσταση 800 μ από την επαρχιακή οδό Σταυρού-Ολυμπιάδας, σε απόσταση 800 μ από τον οικισμό Ολυμπιάδας, σε απόσταση 500 μ από τα όρια της περιοχής ΤΚΣ (Τόπος Κοινοτικής Σημασίας) – SCI Εθνικού Καταλόγου Natura2000 (Οδηγία 92/43/ΕΚ) GR 1270005 “Όρος Στρατονικό – Κορυφή Σκαμνί” και εντός των περιοχών Corina AG00600001 και AG00600002 (Ελληνικός Χρυσός, ΧΑΡΤΗΣ ΧΡΗΣΕΩΝ ΓΗΣ ΑΜΕΣΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΟΛΥΜΠΙΑΔΑΣ/2006, ΣΧΕΔΙΟ 10-1)
- ▲ Το παλαιό εργοστάσιο εμπλουτισμού Στρατωνίου (B) βρίσκεται σε επαφή με το ΒΑ όριο του οικισμού Στρατωνίου, σε επαφή ανατολικά με τη θάλασσα, σε απόσταση 500 μ από την επαρχιακή οδό Στρατωνίου-Σταυρού.
- ▲ Το νέο εργοστάσιο εμπλουτισμού, η μονάδα μεταλλουργίας flash smelting και το εργοστάσιο παραγωγής θειϊκού οξέος (C), (D) και (E) χωροθετήθηκαν και εγκρίθηκαν σε απόσταση 400 μ από τον οικισμό Στρατωνίου και 2.000 μ από τον οικισμό Στρατονίκης, σε επαφή με την επαρχιακή οδό Στρατωνίου-Σταυρού, σε απόσταση 500 μ από την εθνική οδό Ιερισσού-Θεσσαλονίκης, σε απόσταση 2.000 μ από τη θάλασσα, σε περίβλεπτη θέση από παντού και ακόμα και από την Ιερισσό και τα Νέα Ρόδα.

Για τα (C), (D) και (E) αναφερόμαστε στη ΜΠΕ ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΧΡΥΣΟΣ/2010, Σχέδιο 17-3 “Γενική Διάταξη Έργων Μαντέμ Λάκκου”. Αναφέρουμε χαρακτηριστικά την επιχειρούμενη χονδροειδή παραπλάνηση στη ΜΠΕ/2010, σελ. 4.3-2:

“Το εργοστάσιο εμπλουτισμού (σημ.: και η μονάδες μεταλλουργίας και θειϊκού οξέος) δεν θα είναι ορατό από τους κοντινότερους οικισμούς Στρατωνίου και Στρατονίκης, λόγω της σημαντικής απόστασης από αυτούς (περίπου 3 χλμ)...”.

Σύμφωνα με όσα προαναφέρθηκαν στις σελ.7-8 του παρόντος, **οι τέσσερις από τις πέντε εγκαταστάσεις (A), (B), (C), και (E) έπρεπε να υπαχθούν στις διατάξεις της ΚΥΑ 12044/2007 και φυσικά να χωροθετηθούν κάτω από τις διατάξεις του άρθρου 12.**

ΣΤ. ΟΔΙΚΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ

Κατά την Απόφαση Εγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων για την αποθήκη ορυκτών υλών στη ΒΙ.ΠΕ. Σίνδου:

3.5.3. “Η μεταφορά των επικίνδυνων ορυκτών υλών από και προς την εγκατάσταση να πραγματοποιείται σύμφωνα με τα οριζόμενα στην Ευρωπαϊκή Συμφωνία σχετικά με τις Διεθνείς Μεταφορές Επικίνδυνων Εμπορευμάτων που πραγματοποιούνται οδικώς (ADR 2011 – ΚΥΑ 52167/4683/2012)”.

Με την ανωτέρω ΚΥΑ ενσωματώνεται στο εθνικό δίκαιο η οδηγία 2008/68/ΕΚ, η οποία επεκτείνει και στις εσωτερικές μεταφορές επικίνδυνων εμπορευμάτων τους ίδιους κανονισμούς που ισχύουν και για τις διεθνείς μεταφορές (ADR 2011) όπως ισχύει). Το σύνολο των κανονισμών αυτών υπάρχει στο δικτυακό τόπο του Υπουργείου Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων στην ηλεκτρονική διεύθυνση <http://www.yme.gr/?getwhat=1&oid=1199&id=&tid=1223>

Για τους σκοπούς της οδικής ή με άλλο μέσο μεταφοράς, τα συμπυκνώματα σιδηροπυρίτη, αρσενοπυρίτη, γαληνίτη και σφαλερίτη των Μεταλλείων Κασσάνδρας ταξινομούνται στην **Κλάση 6.1 “τοξικές ουσίες”**.

Σύμφωνα με τον κανονισμό [CE 1272/2008 \(CLP\)](#) τα συμπυκνώματα γαληνίτη και αρσενοπυρίτη ταξινομούνται και ως “**περιβαλλοντικά επικίνδυνες ουσίες**”: **M7 - Ρύπος στο υδάτινο περιβάλλον, στερεές (Κλάση 9)**.

Σύμφωνα με τον ΚΜΛΕ, το συμπύκνωμα πυριτών πρέπει να ταξινομηθεί επίσης στην **Κλάση 4.2 “Ουσίες υποκείμενες σε αυτόματη καύση”**.

Τα οχήματα που μεταφέρουν τις εν λόγω ουσίες πρέπει υποχρεωτικά:

- ▲ Να φέρουν ειδικές πινακίδες, κολλημένες και στις δύο πλευρές στο πίσω μέρος του οχήματος με το σήμα της νεκροκεφαλής και τον αριθμό “6” (κατηγορία κινδύνου: τοξικότητα ή κίνδυνος μόλυνσεως).
- ▲ Εάν μεταφέρουν συμπύκνωμα πυριτών ή γαληνίτη, να φέρουν επίσης την πινακίδα “τοξική για το περιβάλλον”.
- ▲ Να φέρουν δύο ορθογώνιες πινακίδες χρώματος πορτοκαλί που αντανακλούν, μία στο μπροστινό και η άλλη στο πίσω μέρος του φορτηγού, τοποθετημένες κάθετα στο διαμήκη άξονα της μεταφορικής μονάδας. Στην πρώτη θα αναγράφεται ο αριθμός αναγνώρισης κινδύνου (6: Κίνδυνος δηλητηρίασης λόγω εισπνοής, επαφής με το δέρμα ή κατάποσης. 66: πολύ τοξική ουσία) και στη δεύτερη ο ειδικός κωδικός UN της συγκεκριμένης επικίνδυνης ουσίας. Οι προδιαγραφές και ο τρόπος τοποθέτησης των πινακίδων και σημάνσεων καθορίζεται στο κεφάλαιο 5.3.
- ▲ Τα κενά οχήματα που περιείχαν επικίνδυνα εμπορεύματα να φέρουν σημάνσεις και πινακίδες σα να ήταν γεμάτα.
- ▲ Κάθε μεταφορά των τοξικών συμπυκνωμάτων πρέπει να συνοδεύεται από τα απαραίτητα έγγραφα τεκμηρίωσης που αναφέρονται αναλυτικά στο κεφάλαιο 5.4 του ADR 2011.
- ▲ Κάθε όχημα να είναι εφοδιασμένο με ειδικό εξοπλισμό γενικής και προσωπικής προστασίας, ο οποίος θα επιλέγεται σύμφωνα με τον αριθμό ετικέτας επικινδυνότητας των εμπορευμάτων.
- ▲ Οι οδηγοί των οχημάτων πρέπει να κατέχουν ένα πιστοποιητικό εκδιδόμενο από την αρμόδια αρχή που να αναφέρει ότι έχουν συμμετάσχει σε πρόγραμμα εκπαίδευσης και

έχουν περάσει εξέταση επί των συγκεκριμένων απαιτήσεων που πρέπει να πληρούνται κατά τη διάρκεια της μεταφοράς επικίνδυνων εμπορευμάτων.

Τα φορτηγά της εταιρείας “ΜΑΓΟΥΝΑΚΗ” που εκτελούν τις μεταφορές των επικίνδυνων υλικών από το Στρατόνι και την Ολυμπιάδα μέχρι τη ΒΙ.ΠΕ. της Σίνδου, δεν φέρουν καμμία από τις υποχρεωτικές πινακίδες και σημάνσεις (βλ. επισυναπτόμενες φωτογραφίες (2)). Είναι βέβαιο δε ότι οι οδηγοί τους δεν έχουν λάβει την ειδική εκπαίδευση που προβλέπεται από το νόμο ώστε να είναι σε θέση να αντιμετωπίσουν ένα πιθανό ατύχημα με διαρροή επικίνδυνων ουσιών στο περιβάλλον ή στους δρόμους των οικισμών από τους οποίους διέρχονται.

Σημειώνεται ότι τα φορτηγά από την Ολυμπιάδα στη διαδρομή τους για τη Θεσσαλονίκη διανύουν μια απόσταση 5,5 χιλιομέτρων πάνω στον παραλιακό δρόμο του Σταυρού, ακριβώς δίπλα στη θάλασσα και την παραλία την οποία επισκέπτονται το καλοκαίρι δεκάδες χιλιάδες τουρίστες. Στη συνέχεια περνάνε μέσα από την πόλη του Σταυρού και από τα χωριά Νέα Απολλωνία, Περιστερώνα, Σπιτάκια, Στίβο, Γερακαρού, Βασιλούδι, Αγιο Βασίλειο, σε μια διαδρομή ιδιαίτερα επιβαρυνμένη από κίνηση φορτηγών (βλ. επισυναπτόμενο χάρτη (4)). Οι τοπικές αρχές δεν έχουν καμμία ενημέρωση για τον κίνδυνο.

Z. ΑΠΩΛΕΙΑ ΦΟΡΩΝ ΑΠΟ ΤΟ ΔΗΜΟΣΙΟ

Όπως προαναφέρθηκε, στη σελ. 6 της απόφασης της Μητροπολιτικής Επιτροπής Θεσσαλονίκης για την αποθήκη ορυκτών υλών στη ΒΙ.ΠΕ. Σίνδου, το συμπύκνωμα πυριτών παραγωγής της Hellas Gold από τις μεταλλευτικές εγκαταστάσεις Ολυμπιάδας περιγράφεται ως εξής:

“i. Συμπύκνωμα Πυριτών. Αποτελεί πρώτη ύλη για την παραγωγή διοξειδίου του θείου και θειικού οξέως, και είναι προϊόν των εξορυκτικών δραστηριοτήτων της Hellas Gold.

Αποκρύπτεται το γεγονός ότι το υλικό αυτό **περιέχει χρυσό και άργυρο σε σημαντικές περιεκτικότητες** και ενώ φαίνεται να εξάγεται ως φτηνή πρώτη ύλη για την παραγωγή θειικού οξέως, στην πραγματικότητα αποστέλλεται σε μεταλλουργίες του εξωτερικού (Κίνα) για την απόληψη των πολύτιμων μετάλλων.

Σύμφωνα με τη ΜΠΕ “ΑΠΟΜΑΚΡΥΝΣΗ, ΚΑΘΑΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΧΩΡΟΥ ΑΠΟΘΕΣΗΣ ΠΑΛΑΙΩΝ ΤΕΛΜΑΤΩΝ ΟΛΥΜΠΙΑΔΑΣ” και τον Πίνακα 5.3.3-1 “Τυπική χημική ανάλυση του συμπυκνώματος χρυσοφόρων πυριτών Ολυμπιάδας” που παρατέθηκε και στη σελ.5 του παρόντος, το συμπύκνωμα περιέχει **20,65 γρ χρυσού και 130,83 γρ αργύρου ανά τόνο.**

Από 2.140.000 τόνους χρυσοφόρων τελμάτων θα παραχθούν 339.810 τόνοι χρυσοφόρου συμπυκνώματος πυριτών το οποίο θα μεταφερθεί στη ΒΙ.ΠΕ. Σίνδου για τη φόρτωση του σε κοντέινερς και εξαγωγή του σε μεταλλουργίες του εξωτερικού. Σύμφωνα με τους υπολογισμούς μας, για μέση τιμή χρυσού τα \$1.400/ουγγιά και αφού αφαιρεθεί το συνολικό μεταλλουργικό κόστος και το κόστος συμπύκνωσης και μεταφοράς στην Κίνα, το καθαρό κέρδος που θα εισπράξει η εταιρεία για κάθε ένα τόνο συμπυκνώματος θα είναι \$441. Συνολικά για τους 339.810 τόνους ~150 εκατ. δολάρια ήτοι 115,4 εκατ. ευρώ.

Η απώλεια φόρων για το Ελληνικό Δημόσιο από τον περιεχόμενο στο συμπύκνωμα χρυσό και άργυρο που δεν δηλώνονται είναι της τάξης των 30 εκατ. ευρώ. Δεδομένου ότι εργοστάσιο εμπλουτισμού της Ολυμπιάδας τέθηκε σε λειτουργία το καλοκαίρι του 2012, ενδέχεται μεγάλο μέρος των πολύτιμων μετάλλων να έχει ήδη φυγαδευθεί με τον παραπάνω τρόπο στο εξωτερικό, χωρίς το Ελληνικό Δημόσιο να εισπράξει τους αναλογούντες φόρους.

Από όσα τεκμηριωμένα αναφέρουμε προκύπτουν τα εξής:

1. Τα συμπυκνώματα σιδηροπυρίτη-αρσενοπυρίτη, γαληνίτη και σφαλερίτη που παράγονται/αποθηκεύονται στις εγκαταστάσεις της Hellas Gold είναι “τοξικά και επικίνδυνα” κατά τον κανονισμό της Ε.Ε. CE 1272/2008 (CLP).
2. Ειδικά το συμπύκνωμα πυριτών χαρακτηρίζεται από το άρθρο 87 παρ.3 του ΚΜΛΕ ως “αυτανάφλεξιμο”. Στο σχετικό Δελτίο Δεδομένων Ασφαλείας (ΔΔΑ) της παραγωγού εταιρείας Hellas Gold δεν γίνεται καμμία σχετική αναφορά. Στην απόφαση 212619/05.03.2013 Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων της αποθήκης ορυκτών υλών στη ΒΙ.ΠΕ. Σίνδου δεν προβλέπονται τα απαραίτητα μέτρα αποτροπής του κινδύνου αυτανάφλεξης.
3. Τόσο στις ΜΠΕ α) “Μεταλλευτικές-Μεταλλουργικές Εγκαταστάσεις Μεταλλείων Κασσάνδρας” και β) ”Απομάκρυνση, καθαρισμός και αποκατάσταση χώρου απόθεσης παλαιών τελμάτων Ολυμπιάδας” της Hellas Gold όσο και στην ΚΥΑ 201745/2011 τα συμπυκνώματα σιδηροπυρίτη-αρσενοπυρίτη, γαληνίτη και σφαλερίτη δεν χαρακτηρίζονται “τοξικά και επικίνδυνα” ούτε γίνεται καμμία αναφορά στον κίνδυνο αυτανάφλεξης του συμπυκνώματος πυριτών. Δεν προβλέπεται κανένα ειδικό μέτρο υγιεινής και ασφάλειας των εργαζομένων και προστασίας του περιβάλλοντος.
4. Οι ποσότητες των τοξικών και επικίνδυνων συμπυκνωμάτων που αποθηκεύονται στα εργοστάσια εμπλουτισμού είναι τέτοιες που επιβάλλουν την υπαγωγή των εγκαταστάσεων αυτών στις διατάξεις της Οδηγία SEVESO II (ΚΥΑ 12044/2007). Στην ίδια Οδηγία υπάγονται και οι εγκαταστάσεις στη ΒΙ.ΠΕ. Σίνδου όπου αποθηκεύονται πολύ μικρότερες ποσότητες. Κατά τις ΜΠΕ α) “Μεταλλευτικές-Μεταλλουργικές Εγκαταστάσεις Μεταλλείων Κασσάνδρας” και β) ”Απομάκρυνση, καθαρισμός και αποκατάσταση χώρου απόθεσης παλαιών τελμάτων Ολυμπιάδας” της Hellas Gold όσο την ΚΥΑ 201745/2011 η Οδηγία SEVESO II αναφέρεται μόνο στο εργοστάσιο παραγωγής θειϊκού οξέος και στις δεξαμενές αποθήκευσης θειϊκού οξέος στο Στρατόνι.
5. Όλα τα εργοστάσια, παλαιά και νέα, της Hellas Gold, χωροθετήθηκαν και αδειοδοτήθηκαν χωρίς να ληφθεί υπ’οψη το άρθρο 12 της ΚΥΑ 12044/2007 “Σχεδιασμός χρήσεων γης”.
6. Οι οδικές μεταφορές των εν λόγω συμπυκνωμάτων πρέπει να γίνονται σύμφωνα με τα οριζόμενα στο ADR 2011 - ΚΥΑ 52167/4683/2012 για τις οδικές μεταφορές επικίνδυνων εμπορευμάτων.
7. Τέλος, όπως οι ίδιοι διαπιστώσαμε και αποδεικνουν και οι φωτογραφίες, στην αποθήκη ορυκτών υλών της BALKAN LOGISTICS Ε.Π.Ε. στη ΒΙ.ΠΕ. Σίνδου παραβιάζονται τουλάχιστον δυο από τους περιβαλλοντικούς όρους που έχουν τεθεί με την απόφαση 212619/05.03.2013 του Υπουργού ΠΕΚΑ και συγκεκριμένα:
 - Δεν υπάρχει καμινάδα ύψους 11,5 μ. και διαμέτρου 1,86 μ. (όρος 3.1.2)
 - Η μεταφορά των επικίνδυνων υλικών προς την εγκατάσταση της αποθήκης δεν γίνεται σύμφωνα με τα οριζόμενα στο ADR 2011 -ΚΥΑ 52167/4683/2012 (όρος 3.5.3)

Επειδή κατά τη διαχείριση και αποθήκευση των συμπυκνωμάτων παραβιάζονται σωρευτικά οι διατάξεις της ΚΥΑ 12044/2007 και του ΚΜΛΕ.

Επειδή κατά τη μεταφορά των συμπυκνωμάτων παραβιάζονται οι διατάξεις της ΚΥΑ 52167/4683/2012.

Επειδή από τις παραβιάσεις αυτές εκτίθεται σε κίνδυνο η Δημόσια Υγεία και Ασφάλεια.

ΖΗΤΟΥΜΕ

1. Την άμεση διακοπή λειτουργίας των Εγκαταστάσεων Εμπλουτισμού Στρατωνίου και Ολυμπιάδας της Hellas Gold.
2. Την παύση λειτουργίας και εκκένωση των “πλατειών” αποθήκευσης των συμπυκνωμάτων στο Στρατόνι και την Ολυμπιάδα.
3. Τη μεταφορά/απομάκρυνση κατά την ΚΥΑ 52167/4683/2012 των συμπυκνωμάτων που βρίσκονται σήμερα αποθηκευμένα στο Στρατόνι και την Ολυμπιάδα.
4. Την επιβολή στους υπευθύνους των κυρώσεων του Νόμου και των σχετικών αποζημιώσεων και προστίμων.

Δηλώνουμε ότι επιφυλασσόμαστε ως πολίτες να ασκήσουμε σχετικά τα δικαιώματα που ορίζει το Σύνταγμα και οι Νόμοι.

Με τιμή,
Τόλης Παπαγεωργίου

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ:

1. Υπουργό Περιβάλλοντος κ. Μανιάτη
2. Διεύθυνση Μεταλλευτικών και Βιομηχανικών Ορυκτών / Τμήμα Α'
3. Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας
Διεύθυνση Βιομηχανίας Ενέργειας και Φυσικών Πόρων
4. Ειδική Υπηρεσία Επιθεωρητών Περιβάλλοντος – Τομέας Β. Ελλάδα
5. Μητροπολιτική Επιτροπή της Μητροπολιτικής Ενότητας Θεσσαλονίκης
6. Δήμο Αριστοτέλη / Πρόεδρο Δημοτικού Συμβουλίου
για κοινοποίηση στους Δημοτικούς Συμβούλους
7. Δήμο Δέλτα
8. Δήμο Βόλβης
9. Δήμο Λαγκαδά
10. Αντιπεριφερειάρχη Π.Ε. Χαλκιδικής κ. Γιώργου
11. Βουλευτές Χαλκιδικής
12. ΤΕΕ Κεντρικής Μακεδονίας
13. ΜΜΕ